

هزینه تمام شده تولید پسته در کشور سال محصولی ۹۴-۱۳۹۳

در نوشته حاضر هزینه تمام شده تولید پسته در سال محصولی ۹۴-۹۳ و مقایسه افزایش هزینه ها نسبت به سال محصولی گذشته برای یک باغ نوعی بررسی می شوند. باید توجه نمود که هزینه های تولید پسته برای این باغ خاص قطعاً قابل تعمیم به کلیه باغات پسته کشور نخواهد بود. اما روش به کار رفته جهت تعیین هزینه تمام شده تولید، قابل نسخه برداری توسط باغداران برای سایر باغات پسته کشور می باشد. به این نکته نیز باید توجه کرد که در باغ نوعی مورد بررسی، کمیسیون باغبانی انجمن پسته ایران متوسط برداشت ۱۴۰۰ کیلوگرم در هکتار می باشد که بیشتر از میانگین برداشت کشوری است. برای باغاتی با میانگین برداشت کمتر از مقدار مذکور، احتمالاً هزینه تمام شده تولید پسته به مراتب بیشتر خواهد بود.

مشخصات عمومی باغی تأثیرگذار بر هزینه های تولید اطلاعات درج شده در این بخش از جدول نمایانگر وضعیت عمومی باغ مورد بررسی می باشند.

مشخصات عمومی باغی تأثیرگذار بر هزینه های تولید				
تاریخ	پیوند	احمدآقایی - اکبری	جنس خاک	مخلوط مناسب
کد باغدار	فاصله رس	۷ متری	روشن آبیاری	غرق آبی
محل باغ	سن باغ	۳۰ سال به بالا	کیفیت آب	اسیدی و کمی شور
مساحت	میانگین برداشت	۱۴۰۰	هکتار/کیلو	دوره آبیاری ۴۵ روزه

میانگین سالیانه هزینه های جاری باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر هزینه های جاری باغبانی به سه دسته کلی تقسیم شده اند:

- کارگری؛
- مواد مصرفی و وسائل جایگزین؛
- اجاره ماشین آلات و خدمات.

فعالیت های هر دسته در سه فصل باغبانی، کود و اصلاح خاک و سم و روغن قرار گرفته اند. در دسته هزینه های کارگری جهت تعیین هزینه هر فعالیت ابتدا مقدار کارگر مورد استفاده برای انجام آن

سپس، هزینه های متوسط کارگر مورد استفاده جهت هر فعالیت را در ستون مربوط وارد می کنیم. با ضرب هزینه واحد در مقدار، هزینه کل کارگری جهت انجام فعالیت خاص محاسبه می شود.

به عنوان مثال، در جدول نمونه، برای فعالیت آبیاری در هر هکتار از باغ مورد نظر ۳۲ نفر-روز کارگر به کار گرفته شده است. با فرض پرداخت حداقل حقوق و مزایای ماهیانه ۹۶۴،۰۰۰ تومان برای هر کارگر در سال ۱۳۹۴ خواهیم داشت: با ضرب مقدار نفر-روز در هزینه واحد، هزینه کارگری تمام شده فعالیت آبیاری برای هر هکتار از باغ مورد نظر با قیمت های سال ۱۳۹۴ برابر ۱،۷۲۶،۴۰۰ تومان بدست می آید.

(شامل ۱۲ ماه در سال + ۲ ماه عیدی و پاداش + ۱ ماه

سنوات) ماه ۱۵ × تومان ۹۶۴،۰۰۰

تومان ۵۳،۹۵۰ ~ (روز تعطیل رسمی غیر جمعه ۲۲- روز جمعه ۵۱ - روز

مرخصی با حقوق ۲۴- روز سال ۳۶۵) روز ۲۶۸

عنوان	واحد	هزینه واحد (تومان)	مقدار	هزینه
باغبانی	بیل زنی	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۳۷۷,۶۵۰
	هرس	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۹۱۷,۱۵۰
	علف کنی (و جین)	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۴۸۵,۵۵۰
	آبیاری	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۱,۷۲۶,۴۰۰
	توکاری و پیوند	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۱۶۱,۸۵۰
	جمع	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۳,۶۶۸,۶۰۰
کود و اصلاح خاک	شیمیائی خاک	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۵۳,۹۵۰
	محلل پاشی	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۱۰۷,۹۰۰
	حیوانی	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۲۹۶,۷۲۵
	اصلاح خاک	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۲۴۲,۷۷۵
	جمع	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۷۰۱,۳۵۰
سم و روغن	دفع آفات	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۲۱۵,۸۰۰
	تله گذاری	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	
	علف کشی	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	
	قارچ کشی	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	
	دفع جانور مزاحم	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	
	روغن پاشی	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	
	جمع	نفر- روز	۵۳,۹۵۰	۲۱۵,۸۰۰
سایر				
جمع هزینه های کارگری				۴,۵۸۵,۷۵۰

باغی، امکان درج هزینه های مربوطه پس از تقسیم بر مساحت باغ بر حسب هکتار در این بخش گنجانده شده است.

میانگین سالیانه هزینه های سرمایه ای باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر

در این بخش از جدول هزینه ها، تأثیر سرمایه گذاری های اولیه جهت احداث یا خرید امکانات لازم به منظور تولید پسته توسط باغدار که معمولاً مدنظر باغداران قرار نمی گیرد، دیده شده است.

مهمترین عامل سرمایه ای، تأمین آب است. بدلیل نامشخص بودن عمر سفره آبی در منطقه مورد نظر و در نتیجه دشواری محاسبه استهلاک سرمایه خرید چاه، فرض بر خرید کل آب مورد نیاز باغ بصورت آب شرب می باشد. با این فرض ساده ساز، دیگر نیازی به محاسبه هزینه استهلاک و یا هزینه های جاری، تعمیرات و یا جابجایی چاه نمی باشد.

در دسته هزینه های مواد مصرفی و وسائل جایگزین، هزینه هر فعالیت خاص از ضرب مقدار آن نهاده با واحد مناسب در هزینه واحد آن حاصل می شود. تنها نکته قابل ذکر آن است که هزینه های تعمیرات باغ و سیستم آبرسانی باید در زیر سرفصل باغبانی در این دسته منظور شود.

در دسته هزینه اجاره ماشین آلات و خدمات جهت اجتناب از محاسبه تأثیر هزینه های استهلاک سرمایه گذاری، جاری و تعمیرات ماشین آلات، فرض بر این است که باغدار کلیه خدمات ماشینی مورد نیاز خود را به صورت اجاره ای تأمین می کند.

با این فرض ساده ساز، دیگر نیازی به محاسبه هزینه استهلاک ماشین آلات خریداری شده توسط باغدار و یا هزینه های جاری راننده، سوخت، روغن، تعمیرات و ... نمی باشد. جهت محاسبه هزینه ماشین آلات به کار رفته برای انجام هر فعالیت، مقدار ماشین - ساعت مصرفی در هر هکتار را در هزینه واحد ضرب می کنیم.

در صورت استفاده باغدار از مشاور و یا انجام آزمایش های

عنوان	واحد	هزینه واحد (تومان)	مقدار	هزینه
باغبانی	نهال و پیوند	عدد	۳۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰
	بیل و ...	عدد	۷۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰
	قیچی و اره و ...	عدد	۸۵,۰۰۰	۸,۵۰۰
	تعمیرات سیستم آبرسانی	متر	۱۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
	جمع			۱۸۳,۵۰۰
کود و اصلاح خاک	شیمیائی خاک	کیلو	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰
	محلول پاشی	لیتر	۱۵,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰
	حیوانی	کیلو	۱۲۰	۶,۰۰۰,۰۰۰
	اصلاح خاک	کیلو	۲۵	۵۰۰,۰۰۰
	جمع			۷,۹۵۰,۰۰۰
سم و روغن	سموم دفع آفات	لیتر	۱۰	۷۵۰,۰۰۰
	تله	عدد	۱۸,۰۰۰	۱۸,۰۰۰
	علف کش	لیتر	۵	۱۵۰,۰۰۰
	قارچ کش	کیلو	۳	۲۴۰,۰۰۰
	دفع جانور مزاحم	عدد		
	روغن و صابون	لیتر	۴۰	۱۸۰,۰۰۰
	جمع			۱,۳۳۸,۰۰۰
	سایر			
	جمع مواد مصرفی و وسایل جایگزین			۹,۴۷۱,۵۰۰

عنوان	واحد	هزینه واحد (تومان)	مقدار	هزینه
باغبانی	شخم زنی	ماشین- ساعت	۲۵,۰۰۰	۵۲۵,۰۰۰
	تیلر	ماشین- ساعت	۲۵,۰۰۰	
	ریپر	ماشین- ساعت	۲۵,۰۰۰	
	جمع	ماشین- ساعت		
کود و اصلاح خاک	شیمیائی خاک	ماشین- ساعت	۲۵,۰۰۰	۷۵,۰۰۰
	محلول پاشی	ماشین- ساعت	۲۵,۰۰۰	
	حیوانی	ماشین- ساعت	۶۰,۰۰۰	
	اصلاح خاک	ماشین- ساعت	۶۰,۰۰۰	
سم و روغن	جمع	ماشین- ساعت	۷	۳۱۵,۰۰۰
	سموم دفع آفات	ماشین- ساعت	۲۵,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰
	تله			
	علف کش	ماشین- ساعت	۲۵,۰۰۰	
	قارچ کش	ماشین- ساعت	۲۵,۰۰۰	
	دفع جانور مزاحم	ماشین- ساعت	۲۵,۰۰۰	
	روغن پاشی	ماشین- ساعت		
	جمع	ماشین- ساعت	۶	۱۵۰,۰۰۰
	آزمایش و مشاوره	عدد	۲۵۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰
	سایر			
جمع	جمع		۰.۱	۲۵,۰۰۰
	سایر			
	جمع			۱,۰۱۵,۰۰۰

بنابراین هزینه تأمین آب سالیانه برای هر هکتار از باغ مورد نظر با قیمت های سال ۱۳۹۴ از روش فوق معادل ۶,۶۷۲,۰۰۰ تومان تخمین زده شده است.

مدت استهلاك سرمایه باغ با فرض خرید باغ بارور ۲۰ ساله و بهره برداری یکنواخت تا ۵۰ سالگی، ۳۰ سال فرض شده است. بنابراین با تقسیم ارزش هر هکتار از باغ مورد نظر بر ۳۰، هزینه استهلاك سالیانه باغ مورد نظر محاسبه می شود. به همین ترتیب مدت استهلاك سرمایه برای انبار، دیوار و ساختمان موجود در باغ ۲۰ سال و برای سیستم آبیاری شامل کانال، لوله، تجهیزات آبیاری تحت فشار و مشابه آن ۱۰ سال در نظر گرفته شده است.

به عنوان مثال، در جدول نمونه، مجموع دبی چاه های مورد استفاده برای آبیاری باغ مورد نظر معادل ۱۲,۰۰۰ متر مکعب در هکتار در سال می باشد. قیمت خرید هر ساعت آب شرب ۳۰ لیتر در ثانیه در منطقه مورد نظر در سال ۱۳۹۴ برابر ۶۰,۰۰۰ تومان است. جهت محاسبه نرخ خرید هر مترمکعب آب داریم:

$$\frac{۶۰,۰۰۰ \text{ تومان}}{۵۵۶ \text{ لیتر در هر متر مکعب} \times ۱,۰۰۰ \text{ ثانیه در هر ساعت}} = ۳,۶۰۰ \times \text{لیتر در ثانیه} \times ۳۰$$

عنوان	واحد	هزینه واحد (تومان)	مقدار	هزینه
آب	متر مکعب	۵۵۶	۱۲,۰۰۰	۶,۶۷۲,۰۰۰
شرب	سی ساله مستقیم	۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۲,۶۶۶,۶۶۷
باغ	هکتار	۱۲۰,۰۰۰	۰	۶,۰۰۰
انبار و ساختمان	ده ساله مستقیم	۳,۵۰۰,۰۰۰	۰	۳۵۰,۰۰۰
سیستم آبرسانی	سایر			
استهلاك	جمع			۳,۰۲۲,۶۶۷
کل سرمایه ای	جمع			۹,۶۹۴,۶۶۷

از باغ مثمر مورد نظر باید به نوعی هزینه های جاری و سرمایه ای باغبانی را که برای واحد سطح محاسبه شده اند با هزینه های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت جمع کرد.

این خواسته، با تقسیم مجموع هزینه های جاری و سرمایه ای باغبانی بر مقدار برداشت در واحد سطح بر حسب کیلو برای باغ مورد نظر بدست می آید. سپس با جمع عدد بدست آمده با مجموع هزینه های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت، هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک حاصل خواهد شد.

میانگین سالانه هزینه های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت کلیه هزینه هایی که تا اینجا بررسی شدند، هزینه های وابسته به مساحت بودند.

ما هزینه های بیمه کشاورزی، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت وابسته به مقدار محصول سالیانه می باشند. به همین دلیل هزینه های مذکور در یک جدول جدا و براساس هزینه مصروف برای هر کیلو پسته خشک منظور شده اند.

هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک

برای محاسبه هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک

مدیریت برای تولید هر کیلو پسته خشک (تومان)

عنوان	هزینه (تومان)
بیمه کشاورزی	۲۵۰
نگهبانی، برداشت و حمل	۱,۲۰۰
فرآوری	۱,۵۰۰
بیمه آتش سوزی و سرقت	۳۴۰
مدیریت و دفتری	۱,۷۰۰
سایر	
جمع	۴,۹۹۰

روند افزایش هزینه ها

بود. جهت روشن شدن روند افزایش هزینه ها، جدول زیر
در ویژه نامه اسفند ۱۳۹۳ هزینه تمام شده تولید پسته
در سال محصولی ۹۴-۱۳۹۳ برای همین باغ منتشر شده
سرفصل هزینه های اصلی تولید پسته در باغ مورد بررسی
طی دو سال اخیر را نمایش می دهد.

هزینه تولید هر کیلو پسته خشک	
عنوان	هزینه (تومان)
جمع هزینه های باغبانی در هر هکتار	۲۴,۷۶۶,۹۱۷
جمع هزینه های باغبانی برای هر کیلو پسته خشک در باغ با عملکرد ۱۴۰۰ کیلوگرم در هکتار	۱۷,۶۹۱
جمع هزینه های بیمه، برداشت، حمل، فراوری و مدیریت برای تولید هر کیلو پسته خشک	۴,۹۹۰
هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک درهم	۲۲,۶۸۱

مقایسه هزینه های تولید پسته طی دو سال محصولی اخیر (کلیه هزینه ها به تومان می باشند)

سرفصل هزینه	سال زراعی ۹۳-۹۲	سال زراعی ۹۴-۹۳	درصد افزایش
هزینه کارگری	۴,۰۳۷,۵۰۰	۴,۵۸۵,۷۵۰	۱۳.۵٪
هزینه مواد مصرفی و وسائل جایگزین	۸,۸۷۱,۵۰۰	۹,۴۷۱,۵۰۰	۷٪
هزینه اجاره ماشین آلات و خدمات	۸۲۵,۰۰۰	۱,۰۱۵,۰۰۰	۲۳٪
جمع هزینه های جاری باغداری در هر هکتار	۱۳,۷۳۴,۰۰۰	۱۵,۰۷۲,۲۵۰	۱۰٪
هزینه های سرمایه ای باغداری در هر هکتار	۹,۰۲۲,۶۶۷	۹,۶۹۴,۶۶۷	۷.۵٪
جمع هزینه های باغداری در هر هکتار	۲۲,۷۵۶,۶۶۷	۲۴,۷۶۶,۹۱۷	۹٪
هزینه های باغداری به ازاء هر کیلو پسته خشک	۱۶,۲۵۵	۱۷,۶۹۱	۹٪
هزینه های بیمه، برداشت، حمل، فراوری و مدیریت برای هر کیلو	۴,۷۱۲	۴,۹۹۰	۶٪
هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک درهم	۲۰,۹۶۷	۲۲,۶۸۱	۸٪